

ARBETSGIVARNYTT

Avdelningen för arbetsgivarpolitik

Utlåning och uthyrning av ferieanställda skolungdomar

Inför sommaren väljer flera kommuner och landsting att anställa skolungdomar. Vi får många frågor om att låna ut eller hyra ut ferieanställda till annan verksamhet och vill med anledning av det klargöra gällande regelverk i frågan.

Vad får en kommun eller ett landsting göra – den kommunala kompetensen

För att kommuner och landsting ska ha befogenhet att ägna sig åt en verksamhet eller vidta en åtgärd krävs att den faller inom den allmänna kommunala kompetensen. Den kommunala kompetensen anger de uppgifter en kommun får utföra. Den kommunala kompetensen definieras i 2 kap. 1 § kommunalagen (KL) eller att det stöds av lag. Att understöd till enskilda inte kan ges med stöd av den allmänna kompetensen är sedan länge vedertaget. Det anses inte ha ett sådant allmänintresse som avses i bestämmelsen, oavsett om behovet av stöd beror på arbetslöshet eller har andra orsaker. Dessutom gäller ett principiellt förbud mot understöd till enskild näringsidkare i 2 kap 8 § KL. Sådant stöd får lämnas bara om det finns synnerliga skäl.

Genom 6 kap. 2 § lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter (befogenhetslagen) har lagstiftaren skapat ett utrymme för kommunerna att vara verksamma inom det arbetsmarknadspolitiska området. Bestämmelsen anger att en kommun får, efter överenskommelse med arbetsförmedlingen, anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Lagen utgår från att aktiviteterna utförs i egen regi hos kommunen.

När kommuner/landsting anställer skollovslediga ungdomar eller andra personer på tidsbegränsade anställningar, gör de det normalt för att erbjuda arbeten i sina egna verksamheter. Det förekommer emellertid också att en kommun, med eller utan ersättning, tillfälligt placerar ferieanställda ungdomar på ett

företag eller en organisation utanför kommunkoncernen för att där utföra arbetsuppgifter. Skälet för detta kan vara att kommunen har en önskan att så många gymnasieungdomar som möjligt ska kunna få sommarjobba och att man därför väljer att anställa fler än man kan sysselsätta i sina egna verksamheter.

Trots goda intentioner är det tveksamt om kommun- och landstingsanställning av skolungdomar med placering i företag, föreningar eller organisationer faller inom den kommunala kompetensen.

Även det arbetsmiljöansvar som följer av att kommuner/landsting är arbetsgivare för de anställda ungdomarna talar emot att dessa placeras i verksamheter där arbetsgivaren inte har uppsikt eller råder över arbetsmiljön.

Regler vid anställning av minderåriga

För att anställa en minderårig (under 18 år) gäller speciella regler enligt arbetsmiljölagen (1977:1160 kap 5) med tillhörande föreskrifter (AFS 2012:3) m.m.

Särskild försiktighet måste iaktas vid anställning av någon före det kalenderår ungdomen fyller 16 år eller inte fullgjort sin skolplikt.

Bortsett från att ingen minderårig får anställas eller anlitas för arbete som medför risk för olycksfall eller för överansträngning eller annan skadlig inverkan på hälsa eller utveckling innehåller AFS 2012:3 flera direkta förbud mot anställning där vissa arbetsuppgifter ingår. Exempel på förbud är att beroende av ungdomens ålder får denne inte sälja åldersreglerade varor (t.ex. alkohol och tobak). Olika arbetstidsmätt gäller också för ungdomar utifrån ålder. Vid anställning av minderårig ska alltid skyddsombud informeras.

För att anställa en minderårig krävs även information till, och godkännande av, vårdnadshavarna.

Anställning

Anställning av skolungdomar görs i normalfallet enligt Allmänna bestämmelser, AB. Anställningarna omfattas av såväl LAS som AB och dess bestämmelser är tillämpliga på anställningarna i sin helhet. Det innebär bland annat att visstidsanställningen ska kopplas till vikariat eller allmän visstidsanställning. Säsongsanställning kan vara aktuellt i vissa fall, t.ex. arbete för att hålla badplatser rena. För vissa arbeten finns, som tidigare angivits, särskilda regleringar i arbetsmiljölagstiftningen.

Eventuella frågor kring kommunallagen och befogenhetslagen besvaras av Staffan Wikell, Juridiska avdelningen.

Övriga frågor besvaras av Phia Moberg, Sandra Bergendorff och Ann-Sofie Svedhem, Arbetsgivarpolitiska avdelningen.

**Pacta – arbetsgivarorganisationen med kommunala avtal
för kommunala bolag och kommunalförbund.**